

Sbírka zákonů republiky Československé

Částka 3.

Vydána dne 26. ledna 1949.

Cena Kčs 1.80.

OBSAH:

(4.—6.) **4.** Zákon o pracovním poměru domovníckém. — **5.** Nařízení, jímž se mění a doplňují předpisy o úředním oděvu soudců. — **6.** Nařízení o zemědělské výrobě podle smlouvy.

4.**Zákon****ze dne 21. prosince 1948****o pracovním poměru domovníckém.**

Národní shromáždění republiky Československé usneslo se na tomto zákoně:

Pojem.**§ 1.**

Pracovní poměr domovnícký vznikne smlouvou mezi vlastníkem domu nebo jeho odpovědným zástupcem a osobou, která se zaváže konati domovnícké práce. Osoba, která se zavázala konati práce podle § 4, obdrží za to naturální byt (§ 7) a odměnu (§ 9).

§ 2.

Pro několik domů může se zavázati domovník ke konání domovníckých prací jen tehdy, je-li schopen, aby ve všem dostál svým povinnostem.

§ 3.

Ustanovení tohoto zákona se nevztahují na osoby, které domovnícké práce vykonávají:

1. v budovách určených výhradně průmyslovým nebo živnostenským účelům, jsou-li zároveň zaměstnány v podniku;
2. v budovách určených výhradně pro soudy, veřejné úřady, ústavy, školy, podniky, fondy a zařízení, jsou-li tyto osoby zaměstnanci:
 - a) státu, svazků lidové správy nebo ostatních veřejnoprávních korporací,

- b) ústavů, podniků, fondů a zařízení náležejících subjektům uvedeným pod písm. a), nebo těmito subjekty spravovaných, bez zřetele na to, jsou-li v pracovním poměru veřejnoprávním nebo soukromoprávním.

Práva a povinnosti stran.**§ 4.**

(1) Domovníckými pracemi se rozumějí práce potřebné k udržování domu, zejména k udržování pořádku a čistoty v domě a na dvoře, péče o osvětlování schodiště, chodeb a jiných prostorů v domě přístupných nájemníkům nebo i jiným osobám, dohled na vodovod, plynovod a zařízení osvětlovací, obstarávání pochůzek souvisejících se správou domu, jakož i veškeré práce, které se ukládají v domech veřejnými úřady, jako vyvěšování a doručování vyhlášení a jiných úředních upozornění, příkazů a pod.

(2) Domovník dbá, aby v domě jeho správě svěřeném nebylo závad, které mají být odstraněny ve veřejném zájmu. Závady, z kterých by mohla vzniknouti újma na životě nebo zdraví lidí anebo škoda na majetku osob v domě bydlících nebo vlastníka domu, je domovník povinen oznámit ihned vlastníku domu nebo jeho zástupci. Domovník je také povinen ohlásiti vlastníku domu nebo jeho zástupci závady a stížnosti přednesené mu nájemníky.

§ 5.

Práce, které nenáleží k správě domu, ale bývají domovníkům zpravidla svěřovány, jako

čištění chodníků a odklizení sněhu s něho, posypávání chodníků při náledí, pokud je k tomu povinen vlastník domu, obsluha ústředního topného zařízení, udržování zahrady u domu a pod., jsou domovníci povinni konat, jen když se k tomu zvláště zavázali. Za tyto práce jim náleží odměna (§ 9, odst. 1).

§ 6.

(1) Vykonává-li domovník i jiné zaměstnání mimo dům, nebo je z jiného důvodu nepřítomen po delší dobu a vlastník domu k tomu nedal podnět, je na domovníkovi, aby se postaral na svůj náklad a odpovědnost o způsobilého zástupce. Po dobu přesahující tři dni smí být domovník mimo dům jen se svolením vlastníka domu nebo jeho zástupce.

(2) O vykonávání domovníckých prací v době, kdy má domovník dovolenou na zotavenou, která mu jako domovníku po zákonu přísluší (§ 19), se postará vlastník domu (jeho zástupce); náklady s tím spojené jdou na vrub vlastníka domu. Jsou-li zařízení sloužící správě domu (ústřední uzávěry vody nebo plynu, vypínače osvětlení schodiště nebo pod.) v bytě domovníka, je domovník povinen umožnit k nim přístup v době dovolené.

§ 7.

(1) Domovníkovi náleží naturální byt o dvou místnostech (pokoj s kuchyní a s příslušenstvím podle povahy domu), způsobilý k řádnému užívání, pokud možno blízko domovních dveří.

(2) Nemůže-li vlastník domu poskytnouti domovníkovi byt vyhovující ustanovení odstavce 1, náleží domovníkovi přiměřená peněžitá náhrada. Pokud domovník užívá většího bytu, než na jaký by měl podle ustanovení odstavce 1 nárok, je povinen poskytnout přiměřenou náhradu vlastníku domu (§ 9, odst. 2).

§ 8.

Náklady spojené s výkonem prací domovníkových (§§ 4, 5), zejména s obstaráváním pomůcek potřebných pro výkon těchto prací, nese vlastník domu. Ministerstvo sociální péče stanoví, která část těchto nákladů může být přenesena na nájemníky.

§ 9.

(1) Ministerstvo sociální péče stanoví v dohodě se zúčastněnými ústředními úřady a s jednotnou odborovou organizací a po slyšení

ústředních organizací (korporací) majitelů domů vyhláškou v Úředním listě, jaká odměna náleží domovníku vzhledem k hodnotě konaných prací a k hodnotě užívání poskytnutého bytu za práce domovnícké, jakož i za práce vymykající se z oboru prací domovníckých, k nimž se domovník zvláště zavázal (§§ 4 a 5).

(2) Stejně se stanoví výše náhrad podle ustanovení § 7, odst. 2.

§ 10.

Domovník je oprávněn za každé otevření domu v době, po kterou má býti dům podle schváleného domovního řádu uzamčen, požadovati od toho, komu otvírá, poplatek. Stejně mu přísluší poplatek za domovní klíč, který obdržela osoba v domě bydlící; dal-li jí klíč vlastník domu sám, je také povinen zapřavit poplatek. Výši poplatku určí příslušný národní výbor podle směrnic nejvyššího úřadu cenového v domovním řádu.

Skončení pracovního poměru domovníckého.

§ 11.

1. uplynutím doby:

Pracovní poměr domovnícký sjednaný na určitou dobu zaniká uplynutím této doby.

§ 12.

2. výpovědí:

(1) Sjedná-li se pracovní poměr domovnícký nebo pokračuje-li se v něm tak, že není jeho trvání určeno, může býti zrušen oběma stranami výpovědí danou na tři měsíce předem ke konci kalendářního čtvrtletí; byla-li mezi stranami sjednána výpovědní lhůta delší než čtvrtletní, platí tato delší lhůta pro obě strany.

(2) Výpověď lze dáti jen u příslušného soudu, v jehož obvodu je byt. O náležitostech soudní výpovědi, o námitkách proti ní a o řízení o nich platí přiměřeně předpisy civilních řádů soudních o řízení ve věcech nájemních.

3. předčasným zrušením (§§ 13—16).

§ 13.

Z důležitých důvodů může kterákoli strana zrušit pracovní poměr domovnícký kdykoliv i bez výpovědi. Za důležitý důvod se pokládá každá skutečnost, pro kterou nelze spravedlivě žádat od strany smlouvu zrušující, aby v pracovním poměru domovníckém dále setrvala.

§ 14.

Důležitým důvodem, pro který může vlastník domu pracovní poměr domovnický zrušiti kdykoliv i bez výpovědi, je zejména:

- a) dopustil-li se domovník krádeže, zpronevěry, nebo jiného činu soudně trestného, který ho činí nehodným důvěry vlastníka domu;
- b) byla-li vinou domovníka způsobena značná škoda osobám v domě bydlícím nebo vlastníku domu, nešlo-li jen o pouhé nedopatření;
- c) chová-li se domovník přes písemné napomenutí urážlivě k osobám v domě bydlícím nebo k vlastníku domu nebo k jeho zástupci anebo chovají-li se tak příslušníci jeho domácnosti;
- d) zanedbává-li domovník domovnické práce nebo práce, k nimž se zvláště zavázal (§ 5), byv písemně napomenut, po delší dobu nebo zdráhá-li se podrobiti příkazům daným pro správu domu, které nejsou v rozporu se zájmem veřejným.

§ 15.

Důležitým důvodem, pro který může domovník pracovní poměr domovnický zrušiti kdykoliv bez výpovědi, je zejména:

- a) je-li, nebo stane-li se neschopný konati domovnické práce anebo práce, k nimž se zvláště zavázal (§ 5), nebo nemůže-li je zastati bez újmy na svém zdraví;
- b) byly-li mu vykázány jako byt (§ 7) místnosti odporující stavebním, policejním nebo zdravotním předpisům anebo omezuje-li ho vlastník v užívání bytu;
- c) dopustil-li se vlastník domu nebo jeho zástupce činů odporujících mravnosti nebo urážek proti němu nebo proti příslušníkům jeho domácnosti, nebo nezabránil-li v takovém chování svým lidem;
- d) zadržuje-li vlastník domu bez důvodu náhradu hotových vydání (§ 8) nebo odměny (§ 9) anebo jej v nich zkracuje;
- e) porušuje-li vlastník domu nebo jeho zástupce jiná podstatná ustanovení smlouvy nebo zákona, anebo hledí-li svést domovníka k nezákonnostem.

§ 16.

(1) Pracovní poměr domovnický sjednaný přede dnem, kdy tento zákon nabude účinnosti, může být zrušen kdykoliv bez výpovědi také tehdy, nezaváže-li se domovník převzít za odměnu čištění chodníku (§ 5).

(2) Stejně lze zrušit kdykoliv i bez výpovědi pracovní poměr domovnický sjednaný v době uvedené v odstavci 1 s oběma manžely jako domovnický, nedohodnou-li se strany, že napříště bude domovníkem jen jeden z manželů.

§ 17.

Hranice smluvní volnosti.

Práva domovnickova podle §§ 7, 8, 9, 10, 12 a 18 nemohou být smlouvou vyloučena ani zkrácena.

Závěrečná ustanovení.

§ 18.

Pokud v tomto zákoně není stanoveno jinak, vztahují se na domovnický předpisy platné pro osoby v pracovním (zaměstnaneckém) poměru, zejména též předpisy o mzdě a o národním pojištění.

§ 19.

(1) Zákon ze dne 30. ledna 1920, č. 82 Sb., kterým se upravují právní poměry domovníků, se zrušuje.

(2) Zrušuje se použitelnost ustanovení § 2 vládního nařízení ze dne 31. prosince 1942, č. 1 Sb. z roku 1943, o čištění veřejných chodníků.

§ 20.

Tento zákon nabývá účinnosti dnem 1. ledna 1949; provedou jej ministři spravedlnosti a sociální péče v dohodě se zúčastněnými členy vlády.

Gottwald v. r.

Dr. John v. r.

Zápotocký v. r.

Dr. Čepička v. r.

Erban v. r.

5.

Vládní nařízení ze dne 18. ledna 1949,

jímž se mění a doplňují předpisy o úředním oděvu soudců.

Vláda republiky Československé nařizuje podle § 49 zákona ze dne 24. července 1926, č. 103 Sb., o úpravě platových a některých služebních poměrů státních zaměstnanců, podle zákona ze dne 6. října 1948, č. 232 Sb., o státním soudu, a podle § 22 zákona ze dne 22. prosince 1948, č. 319 Sb., o zlidovění soudnictví:

§ 1.

(1) Při všech veřejných jednáních, která se konají před nejvyšším soudem nebo před státním soudem, jsou soudci z povolání, soudci z lidu a konceptní pragmatikální úředníci generální prokuratury a státní prokuratury povinni nositi, s výjimkou stanovenou v následujícím odstavci, předepsaný úřední oděv.

(2) Vojenští soudci z povolání a soudci z lidu z řad vojenských osob v činné službě nosí při hlavním přelíčení u státního soudu a při veřejném sedění nejvyššího soudu ve věcech, v nichž v první stolici rozhodoval státní soud, služební stejnokroj. Ustanovení předchozí věty platí obdobně pro důstojníky justiční služby činné u státní prokuratury.

(3) Soudci a konceptní pragmatikální úředníci úřadů veřejné žaloby činní u ostatních soudů nenosí úřední oděv.

(4) Povinnost soudců správního soudu nositi úřední oděv při všech veřejných jednáních, jež se konají před správním soudem, není dotčena.

§ 2.

(1) Soudci z lidu činní u nejvyššího soudu nosí úřední oděv soudců druhé třídy (§ 8, odst. 3 vládního nařízení ze dne 12. března 1927, č. 25 Sb., kterým se určuje, při kterých příležitostech jsou soudci povinni nositi úřední oděv a jímž se vydávají bližší předpisy o jeho úpravě).

(2) President, vicepresident a předsedové senátu státního soudu nosí úřední oděv třetí třídy (§ 8, odst. 4 vládního nařízení č. 25/1927 Sb.), ostatní soudci státního soudu úřední oděv druhé třídy.

(3) Státní prokurátor a státní viceprokurátoři nosí úřední oděv druhé třídy (§ 9, odst. 3 vládního nařízení č. 25/1927 Sb.).

§ 3.

(1) Úřední oděv pro soudce z lidu u nejvyššího soudu a státního soudu se opatří na náklad státu jako inventární úřední oděv.

(2) Soudci z povolání přidělení k nejvyššímu soudu nebo ke státnímu soudu nosí při veřejných jednáních, jež se konají u těchto soudů, po dobu přidělení úřední oděv druhé třídy. Nepříslušel-li jim takový úřední oděv již před tímto přidělením, přidělí se jim na tuto dobu jako inventární úřední oděv. Ustanovení tohoto odstavce platí obdobně pro konceptní pragmatikální úředníky úřadů veřejné žaloby a soudce přidělené službou ke generální prokuratuře nebo ke státní prokuratuře.

§ 4.

Ustanovení § 3 vládního nařízení ze dne 19. října 1948, č. 238 Sb., jímž se provádějí některá ustanovení zákona o státním soudu, se zrušuje.

§ 5.

Toto nařízení nabývá účinnosti dnem 1. února 1949; provedou je předseda vlády a ministr spravedlnosti.

Zápotocký v. r.

Dr. Čepička v. r.

6.

Vládní nařízení ze dne 25. ledna 1949

o zemědělské výrobě podle smlouvy.

Vláda republiky Československé nařizuje podle § 41, odst. 2 zákona ze dne 27. října 1948, č. 241 Sb., o prvním pětiletém hospodářském plánu rozvoje Československé republiky (zákon o pětiletém plánu):

§ 1.

K zajištění rozvoje zemědělství a splnění plánu zemědělské výroby, jakož i ke zvýšení

životní úroveň lidu uzavře stát každoročně s jednotlivými zemědělci smlouvy o výrobě zemědělských výrobků, s výjimkou výrobků lesních. Smlouvy s nimi uzavřou místní národní výbory nebo jiné orgány, které tím ministerstvo zemědělství pověří. Tyto smlouvy tvoří podklad pro smlouvy o výkupu a dodávce podle § 2 zákona ze dne 2. prosince 1948, č. 278 Sb., o Ústředí pro hospodaření se zemědělskými výrobky.

§ 2.

(1) Ministerstvo zemědělství stanoví v dohodě s ministerstvem výživy podle jednotného hospodářského plánu výrobní úkoly pro jednotlivé kraje. Krajské národní výbory rozvrhnou tyto úkoly na jednotlivé okresy a okresní národní výbory je rozvrhnou dále na jednotlivé obce. Rozvrh se provede podle směrnic vydaných ministerstvem zemědělství v dohodě s ministerstvem výživy.

(2) Místní národní výbor připraví v součinnosti s mimořádnou vyživovací komisí a místním sdružením Jednotného svazu zemědělců návrh, jak mají být výrobní úkoly, které byly pro obec stanoveny, rozvrženy na jednotlivé zemědělce. Tento návrh projedná místní národní výbor za účasti zástupce okresního národního výboru a v součinnosti s mimořádnou vyživovací komisí a místním sdružením Jednotného svazu zemědělců. Při přípravě i projednání návrhu přihlédne místní národní výbor podle směrnic ministerstva zemědělství, vydaných v dohodě s ministerstvem výživy, k výrobním podmínkám jednotlivých zemědělců a k výkupnímu plánu. Podle rozvrhu uzavře ve lhůtě stanovené ministerstvem zemědělství s jednotlivými zemědělci smlouvy o výrobě zemědělských výrobků. Smlouvy schvaluje okresní národní výbor za součinnosti okresní vyživovací komise.

(3) Neuzavře-li zemědělec smlouvu, předloží místní národní výbor věc neprodleně okresnímu národnímu výboru k rozhodnutí se svým návrhem, při čemž uvede důvody, pro které k uzavření smlouvy nedošlo. Okresní národní výbor rozhodne s konečnou platností o věci tak, aby zemědělský výrobní plán byl zajištěn. Jeho rozhodnutí nahrazuje smlouvu.

§ 3.

Orgány, zúčastněné na rozvrhu výrobních úkolů podle tohoto nařízení, jsou odpovědný za jejich včasné rozvržení a za včasné uzavření smluv, dozírají na plnění těchto úkolů a jsou povinny učinit v oboru své působnosti vše, aby splnění úkolů bylo zajištěno; pečují v rámci

jednotného hospodářského plánu též o opatření strojených hnojiv, mechanizačních prostředků, osiva a sadby, vhodných plemenných zvířat, úvěrů a jiných prostředků.

§ 4.

(1) Krajské národní výbory, po případě okresní národní výbory, mohou na základě celkového a místního vývoje zemědělské výroby v mimořádných případech podle směrnic, vydaných ministerstvem zemědělství v dohodě s ministerstvem výživy, nově upravit výrobní úkoly okresů, po případě obcí a jednotlivých zemědělských podniků. Podle toho pak upraví místní národní výbory výrobní úkoly a změní smlouvy s jednotlivými zemědělci.

(2) Neplní-li zemědělec smluvní úkoly, postará se místní národní výbor o provedení příslušných prací ke splnění těchto úkolů na účet zemědělce.

§ 5.

(1) Pro Československé státní statky, národní podnik, a pro velkovýkrmny stanoví zemědělské výrobní úkoly ministerstvo zemědělství v dohodě s ministerstvem výživy přímo, a to s ohledem na jejich vyšší výrobní úkoly.

(2) Výrobní úkoly statků ve vojenské správě stanoví přímo ministerstvo zemědělství v dohodě s ministerstvem výživy a národní obrany.

§ 6.

Výrobní úkoly, k jejichž splnění v hospodářském roce 1948/1949 se zemědělci smluvně zavázali před účinností tohoto nařízení, zůstávají nedotčeny a budou převzaty do smluv uzavřených podle tohoto nařízení. Totéž platí i o šlechtitelských a množitelských úkolech, uložených zemědělcům-šlechtitelům (množitelům).

§ 7.

Při uzavírání smluv lze užítí jen tiskopisu, který určí ministerstvo zemědělství a vyhlásí v Úředním listě. Smlouva má být uzavřena pokud možno zároveň o všech zemědělských výrobcích, které má zemědělec vyrábět.

§ 8.

Ve sporech, vzniklých z plnění smluv podle tohoto nařízení, rozhoduje okresní národní výbor.

§ 9.

Úřady a orgány veřejné správy jsou povinny v mezích své působnosti spolupůsobiti při provádění tohoto nařízení.

§ 10.

Pro řízení u místních národních výborů na Slovensku platí přiměřeně ustanovení vládního nařízení ze dne 13. ledna 1928, č. 8 Sb., o řízení ve věcech náležejících do působnosti politických úřadů (správním řízení).

§ 11.

Toto nařízení nabývá účinnosti dnem vyhlášení; provede je ministr zemědělství v dohodě se zúčastněnými členy vlády.

Zápotocký v. r.

Řuriš v. r.